

QUBADLI FOLKLORUNDAN ÖRNƏKLƏR

ATALAR SÖZLƏRİ VƏ MƏSƏLLƏR

Ac qulağım, dinc qulağım.
Ac qurt sürünü basar.
Acın çobana, yoruldun sarbana.
Acgöz deyər nə gördüm, nə də doydum.
Acı danışan şirin eşitməz.
Acıdır-ucudur, dərdimə qalan bacıdır.
Acığin cana zərəri var.
Acın gözü təknedə olar.
Acınnan küt gedir, könünnən dağalix keçir.
Adam adama ağız açar.
Adam çıxdığı budağı kəsməz.
Adam darqursax olmaz.
Adam kəsdiyi çörəyi əyaxlamaz.
Adam özünə elədiyini heç fələy də edə bilməz.
Adam tamahına tüt deyər.
Adam ürəhdən, heyvan budunnan dağlanar.
Adam var gıjdığınnan duzağa düşür, adam da var bijdığınnan.
Adam var ipəh kimi, adam var köpəh kimi.
Adama Allah dayağ olsun, bəndə nə karədi ki?
Adama arxa gərəy, tısbağaya çanağı.
Adamı adam yerinə qoyanda hayıxmaz.
Adamı bərkdə-boşda sınıyallar.
Adamı dilinnən dara çəkəllər.
Adamı gəldiyi yerəcən qovallar.
Adamın adama işi düşər.
Adamın barmağının hansını kəssən, canı ağıryar.
Adamın dəyirmanda da adamı ola!
Adamın əvvəlinnənsə, axırı yaxşı olsun.
Adamın hər yerdə adamı gərəy.
Adamın özününkü özünə qənim olar.
Adı mənim, dadı özgənin. (Adı mənim, dadı sənin?)
Adım Xıdır, bacardığım bıdır.
Adım pisə çıxınca, canım çıxsa yaxşıdı.
Adın çək, qulağın bur!
Aftafanın ağzından ölü salsan, lüləyindən diri çıxar.
Aftafayla quyu dolmaz.
Ağ daş, qara daş, mənə bir yoldaş.
Ağ günə çıxdı, qara günün unutdu.
Ağ paltara qara yamax?
Ağa Nəzərəm, belə gəzərəm, // Bir qılınca yüzün əzərəm!
Ağac meyvəni dəyəne qədər saxlar.
Ağaca çıxıb oturduğu budağı kəsir.
Ağacdən təndir, ipəhdən kəndir olmaz.
Ağacın biri qurtdu olar, biri qurtsuz.
Ağamsan, gəl çıx başıma.
Ağası Gülüm olanın başına külüm olar.

Ağıldan seyrəy – uzaxda gərəy.
Ağıllı kişi arvad malına göz tikməz.
Ağıllı məsəl çəkər, ağılsız and içər.
Ağılsız başa papax neynəsin?
Ağlamıyana əppəh verməzdər?
Ağlı topuğunda olanın başı qoltuxda olar.
Ağrımayan başa buz bağlamazdar.
Ağsaqqal sözünü yerə salmazdar.
Axar su bir yerdə qalmaz.
Axsax eşşəyin çolax nalvəndi olar.
Axşam bəzəyi – yar bəzəyi, // Səhər bəzəyi – çöl bəzəyi.
Ala dana çox bilmişdiyinnən duzzağa düşər.
Alanda alıcı quş kimi, verəndə qanadı sınımış kimi.
Aləm aləminəndi, kor qız da xalamınan.
Aləmə ağıl öyrədir, özü dəlidən betərdir.
Alın yazısınnan qaçmağ olmaz.
Alqışnan yaranmamışx ki, qarğışnan da öləy?!
Allah adamı arvad əməlinnən qorusun.
Allah adamın ağılın alınca, canın alsa yaxşıdı.
Allah adamnan alanda əvvəl ağılını alar.
Allah bağlayan qapını Allahdan başqa heç kim aç bilməz.
Allah bilən məsləhətədi.
Allah dağına baxar qar verər, bağına baxar bar verər.
Allah dəviyə qanad versə, aləmi kor qoyar.
Allah eliyənə bəndə neynəsin?
Allah əl tutanın əlinnən tutar.
Allah gec edər, güc edər.
Allah istəsə, qumu da göyərdər.
Allah qaraquş deyil ki, çaynağıynan göz tökə.
Allah qoruyana bəndənin gücü çatmaz.
Allah qoruyana zaval yoxdu.
Allah qoruyanı qurt yeməz.
Allah ömrünnən kəssin, bəxdimə calasın.
Allah paxıla verməz, versə də xeyrin görməz.
Allah pisdiyi yerdə qoymaz.
Allah var, səbri var.
Allah verdiyi canı Allahdan başqa heç kim ala bilməz.
Allah verəndə bəndə gümana düşər.
Allah verəndə yaxşıdı, alanda pis?
Allah yazanı bəndə poza bilməz.
Allaha xatir görülen işin savabı çox olar.
Allah-Allahla day öyrədirdik, bu da ipin qırdı buraxdı.
Allahdan gizdi deyil, bəndədən nə gizdi? (Allahdan gizdi deyil, sənən nə gizdədim?)
Allahın bir adı da səbirdi.
Allahın işinə iş qatmaz olmaz.
Allahın qismətinnən qaçmağ olmaz.
Allahın min dərdi var, min bir dərmanı.
Allahın verdiyinə də şükür, aldığına da!
Alma oğluna, qoyma qonşuna.

Alver – iman yanan yer.
Analar övladına taxt qurar, baxt yox.
Anan namaz üsdəymiş.
Ancağ ac bilər yalavac nə çəkir.
Arxı hoppan, sonra bərəkallah al.
Arif olan sözü sözdən seçər.
Arığın qoruxda nə işi var ki, vuralar qıçı sına?
Arıxlyıb çöp oldu, iynələrə sap oldu.
Arım var, arım var – it arısı!
Arpa-buğda çuvala, darıcığ dağarcığı.
Arpaya qatsan at yeməz, kəpəyə qatsan it.
Arsız kişidən ərsiz arvad qeyrətdi olar.
Arsız-gorsuz gec qocalar.
Arsızın öhdəsindən həyasız gələr.
Arşın gətir bez verim, // Çuval gətir qoz verim.
Artıq pul göz çıxartmaz!
Arvat var bərbadı abad edər, // Arvat var abadı bərbad edər.
Arvad harda, qeybət orda.
Arvad malı qapının başından asılı toxmaxdı, // İçəri girəndə də kişinin başına dəyər, çölə çıxanda da.
Arvadağız kişidən kişi olmaz.
Arvadı yanşağ olan kişi tez qocalar.
Arvadın ulqumu olmaz.
Asda qaçana imam qənim olsun.
Astagəllik adamı geridə qoyar.
Aşağanı bəyənmir, yuxarıda da yeri yox.
Aşağı-aşağı, ayrınlı aşdan da aşağı?
Aşan işi dünyənə salmazdar.
Aşı başqasının əli ilə yeyənin qarnı doymaz.
Aşığa söz dəyməz, çirkinə göz.
Aşığın dasdanda sınıllar.
Aşığın sözü qurtaranda kərəneyi çalar.
Aşım dəmdə, başım bəmdə, // Nə vecimə kimlər qəmdə.
At axtardım, çulum getdi.
At almamış axur kəsir.
At ilə yola çıxdı, // Eşşəyin canı çıxdı.
At mənim altımda büdrəməsin.
At muratdı, qadasın aldığı arvatdı.
Ata-anaya kəm baxanın kəndiri kəsilər.
Atalar üşdən deyib. (Ərənnər üşdən deyib.)
Atı yabıya dəyişməzdər.
Atın ağzına baxıb ot verəllər.
Atın ayağı, aşığın dili yüyrey olar.
Atın su icənə qədər qamçını ver mənə.
Atnan at çəpləşər, arada eşşəy ölər.
Ay bərəkallah sizə dərbənddilər, həşdat adam bir putu tərəttilər.
Ay var, il var, nə tələsiy iş var?
Ayda-ildə bir bazar, onu da dərviş pozar.
Ayı görəninin ulduza minnəti olmaz.
Ayıx baş sayığ olar.

Az danış, çox eşit.
 Az idi acıdan, bu da düşdü yan bacadan.
 Az ye, özaa bir nökr tut!
 Az-az xımır, həmişə xımır.
 Azın az, çoxun çox dərdi olur.
 Babal yumax günahdı.
 Bağ bağ olmaz, bağçı bağban olmasa.
 Bağçı bağınıyan, qarpız tağınyan.
 Bağdaddan gələn mənəm, xəbər verən sən!
 Balığı tutdun, at çaya, balıx bilməsə də, Xalix bilər.
 Başa yumruğ, ətəyə qoz.
 Başı ağrıyan ilan yolun ortasında yatar.
 Başı mollanın, leşi mollanın?
 Başını itirib, papağını axtarır.
 Başqasına duzax qurma, duzağa düşərsən.
 Bayxanı üzə vurmazdar.
 Bayquş xarabalığı, yarasa qarannığı sevər.
 Bazara girdin gördün gözüqıpıx, sən də ol gözüqıpıx.
 Bəhməz alıb, bal çıxıb.
 Bəxşiş var tümən-tümən, hesab var dinar-dinar.
 Bərşada getdin çörəh götür, // Bərşaddan çıxdın əyax götür.
 Bəyin mindiyi ata dəh deməzdər, bəh-bəh deyəllər.
 Bir “oturmuram” deyənnən qaç, bir də “yemirəm” deyənnən.
 Bir atım barıtı vardı, atdı qurtardı.
 Bir başa iki qapaz? (Bir başa iki yumrux?)
 Bir dili var, qırx yalanı.
 Bir gün gələn, bir gün gedər.
 Bir it məni dalamasın, dalasa da yalamasın. – *Bir adam məni çalmasın, bir ağır söz deməsin. Qəlbinə dəyir, sora da başdıyır könlün almağa. Deyir nə çalma məni, nə də könlümü al.*
 Bir qarın iki minnət götürməz.
 Bir qəpəh verib dindirdih, bir manat verib susdura bilmirih.
 Bir var cannan yanan, bir də var gənnən yanan.
 Birinə misqalnan, o birinə xalvarnan.
 Birinnən gül dərdiy, o birinnən gülab çəkərik.
 Bivec oğul – kor ocax.
 Bivec oğuldansa, kor qız yaxşdı.
 Bizə gələn gül iylər, bizdən gedən kül.
 Borc edən iki dəfə ağlayar, bir alanda, bir verəndə.
 Borclulux dosluğ pözar.
 Böyüyün böyüy yeri var, kiçiyin kiçiy.
 Bu çax-çuxudu, top-tüfəngi hələ qabaxdadı.
 Bu gözdən o gözə etibar yoxdur.
 Bu meydan, bu şeytan.
 Bu öküz boyunduruğa girən dəyil!
 Burda Kərəmi ağlamax tutdu.
 Can cannan ayırdı, heç kəs bilməz kim nə çəkir.
 Cana gələn mala gəlsin. (Cana gələn qada mala gəlsə yaxşdı.)
 Cərdədi görülən işin xeyri olmaz.
 Cəfası mənim, səfası sənin?

Cütə getmiyən öküzü kəsəllər.
 Çaqqaldan toyuxlara çavış olmaz.
 Çay görməmiş çırmanır, arx görməmiş hoppanır.
 Çevir tatı, vur tatı.
 Çıxacaxnan olacağa çarə yoxdu.
 Çıxdığı eldən-ulusdan, olduğu ardan-namusdan.
 Çil demə, çili tökülər. (Çil demə, çiliyi sınar.)
 Çox fət iş görüb, hələ bir bərəkalla da isdiyir.
 Çox yeməyin cana zərəri var.
 Çor desən, çor eşidərsən.
 Çöl quşu, biyaban daşı.
 Çömçə deyər yandım, yandım, // Qazan deyər bəs mən necə dayandım?
 Dağ dağa söykənər.
 Dağal öküzü cütə qoşmaq çətin olar.
 Dağarcıx da özünü un çuvalına tay edir.
 Dağdan gəldim arana, aranda düşdüm borana.
 Dağdan gəlib bağdakımı döyür.
 Dalaşmax var, əyləşməh yox.
 Dana başına bir çatı?
 Dana-buzovlu köç yurdda qalmaz.
 Daş vermişəm, daşımı ver, aş vermişəm aşımı.
 Deyir qonşu gəl dalaşax?
 Deyir xədiməm, deyir neçə oğlun var, neçə qızın?
 Dədə gətir, bala hop. // Dədə gətir, bala hop? – Qazancın israfçılıqla işlədildiyi, qənaətçilliyin olmadığı ailələr haqqında işlədilir: *Qapıdan girir, bacadan çıxır. Yəni evdarrıxı yoxdu. Evdarrıx olmuyan yerdə dədə gətir, bala hopdu.*
 Dədəliyə bütövün, dədəsizə parasın?
 Dəlisi gözünün qabağında olanın dərdi qarnında olar.
 Dəmirçidən dəmiri soruş, o nə bilir qızıl nədi.
 Dəni olmuyanın, dəyirmanda nə işi?
 Dərd adamı dilləndirər.
 Dərd bir olsa, çarə etməy asandı.
 Dərə mənim, tərə mənim, saa nə var niyə əyilirəm, niyə qalxıram?
 Dəryadan su götürməynən suyu əskilməz.
 Dəvə bir cəngə otun ucbatınnan qayadan uçar.
 Dəvə doydağa qalxanda qar yağar.
 Dəvəni dəngiynən yeyir, nə gördüm deyir, nə yedim.
 Dəvənin belində qavıt yeyənin qarnı doymaz.
 Dəyirmanda dəni yoxdu, un isdiyir.
 Dəyməmiş meyvə tökülməz.
 Dığ-dığ ocax söndürər.
 Dığ-dığ olan yerdə ruzi qəhəd olar.
 Dilin də qorux-qaytağı olmalıdı.
 Dişnən dodağa ar yoxdu.
 Doğru sözün qarşısında boynum qıldan incədi.
 Donuzun ölümü şam qozasınnan olar.
 Dostdan yarım ax da baxtınandı.
 Dostun qazdığı quyuya düşən çətin çıxar.
 Dozanqurdu özü gedə bilmir, xalası qızını da dalına alır.
 Döymə taxta qapımı, döyməyim dəmir qapını!

Duzax quran duzağa düşər.
Dünən şeş, böyün beş?
Dünya gör-götür dünyasıdı, vay o adamın halına ki, görə, amma götürməyə.
Dünya malına etibar yoxdu.
El qınağı yaman olar.
Elə elə ki, bir də qapaa şor satan gəlsin.
Elə gəlhagəlin, belə də gethagedi olar.
Elə yerdən yıxılıım, nə qıçım sınsın, nə qolum.
Elədiyini deməh çirkinnihdi.
Elin ağzı torba dəyil ki, tikəsən.
Erməni usdanın dilini kəs, musurman usdanın əlini.
Ermənini qapında gör.
Erməninin yaxşısına da nəhlət, pisinə də.
Ev qalıbdı əyriyə, həm yeyə, həm səyriyə.
Ev sirri – gor sirri.
Əl məndən, səbəb Allahdan.
Ələhdən keçəni xəlbirrəməzdər.
Əməli saleh olanın işi avand olar.
Əməy itirənin əməyi itər.
Ən böyüy bijdiy düzdüydü.
Ər harda, arvad orda.
Ərim ər olsun, kol dibi yuvam olsun.
Əriyini əzdirir, qəysavasın süzdürür.
Əslin danan haramzadadı.
Ətə qatsalar it yeməz, ota qatsalar at.
Ətnən dırnağ arasına girməy olmaz.
Əvvəli gülüstan, axırı zimistan.
Əyağa dururam başıma vırır, otururam əyaxlarıma.
Əyrini qoy, düzü danış.
Əzizim əzizdi, tərbiyəsi onnan da əzizdi.
Əzrayıl gələndə cavana, qocaya baxmaz.
Fərsiz oğul atanı dərdəcər edər.
Fikir yıxar, şükür qurar.
Gapınan gələr, gopunan gedər.
Gədəri qonağın getməyi qalmağınnan yaxşıdı.
Get itiyini başqa yerdə axtar.
Gəldi qada, verdi bada.
Gəldi-gedər adamnan dost olmaz.
Gələni geri qaytarmazdar.
Gəlin atdandı, ya qismət.
Gəlin işiyənən, qaynana biş-düşiyənən.
Gəlinnən qız olmaz, kürəkənnən oğul.
Gərəynən görəy adamı girinc qoyar.
Gördün? – Görməmiş ol!
Görməmiş yaxşı günə çıxdı, yerişini unutdu.
Gözə göz dəyər, ürəyə söz.
Gözəl gözəl olmaz, göz tutan gözəl olar.
Gözgörəti oğruyam, xannan-bəydən doğruyam.

Gündüz çaqqaldan qorxur, gecə öküz gönnüyür. – Üzdə özünü təmiz adam kimi göstərən, amma əslində oğurluq edən şəxs haqqında işlədilir: *Oğrudu, oğurruğ etməyi yaxşı bacarır. Amma özünü elə göstərir, guya heş nə nədən xəbəri yoxdu.*

Günün yetirib, ömrün bitirib.
Haja gedən gəldi, saja gedən gəlmədi.
Haqqı danana lənət.
Halallığı olmayan işdən xeyir gəlməz.
Haram tikə ilan sümüyü olub bogazda qalar.
Haylıyana hay verməz, ağılyana pay.
Heç kəs öz isdi yerini soyux isdəməz.
Heç kəsin varriya verəcəyi, kasıbdan alacağı olmasın.
Heç soruşmullar, Abdal, eşşəyin harda qaldı?
Heçim ayrı, köçüm ayrı. (Heçimiz ayrı, köçümüz ayrı.)
Hədəyə sözün hüdərə cavabı olar.
Hər dağ seli kötüh gətirməz.
Hər işi öz vədəsində görəllər.
Hər kəs öz ipini bazara çıxarar.
Hər kəs öz işığını yandırar.
Hər kəs öz şəhərinə xəbər verər.
Hər küləh dağ aşırmaz.
Hər sözün öz yeri, hər yerin öz sözü var.
Hər şey sağlığın başındadı.
Hər şeyin bir əndazəsi var.
Hərə öz evinin ağasıdı.
Hərə öz evinin qibləsini tanıyır.
Hərə öz tərəzisiynən çəkər.
Həvəs gedər, gələr, nəfəs gedər, gəlməz.
Həya olmayan yerdə bin-bərəkət olmaz.
Xayın xoflu olar.
Xeyir işə nəş gətirməzdər! (Xeyir işə pəl qatmazdar.)
Xəlbir gətir, ayran apar.
Xəşildən aş olmaz, qarğadan quş.
Xoruz səsi eşitməyən söz – hünərin var döz.
Xoruzum yoxdu bannıya, ərim yoxdu dannıya.
İki at bir axurda arpa yeməz.
İkiarvatdı, iturvatdı.
İlan öldürənə çomax verməz.
İlanın başını vaxtında əzəllər.
İlanın zəhəri dişinin altında olar.
İnəyi ekiz doğdu, kosa saqqalın yoldu.
İpində varsa, küpündə də var.
İrəli dururam bij deyir, geri dururam gij.
İrişə-irişə gəldi, sürüşə-sürüşə getdi.
İşi isbatdı görəllər.
İşi buyur-buyura salmazdar.
İşin düzələninə gedəllər.
İt gəldi, örkən apardı?
İt ilxısı – köpək sürüsü.
İt motalı buraxdı, motal itı buraxmadı.
İtdə tamırım var, onda yox!

İti olmayan sürüyə qurt girər.
 İti yəsinə tanıtmazdər.
 İtin səyliyi ki, qəysəvədən pay umar.
 İynəni tikənin əlinə verəllər.
 Kərin könlündəki, korun əlindəki.
 Kəsib evdən çıxanda ev varranar?
 Kəsibin nəyi var ki, nə də vəsyət edə.
 Kəsibin pulun aldın, elə bil canın aldım.
 Keçəl qızı sel apardı, anası “saşdı qızım” deyib ağladı.
 Keçəlin gözü aşında, əli başında olar.
 Keçini camış adına satır.
 Keşişlihdən çıxmısan, ermənilihdən də çıxmısan ki?
 Kiçih çilənin soyuğu, təndirə soxar toyuğu.
 Kim əkə, kim becərə, kim yeyə?
 Kimə niyyət, kimə qismət.
 Kirvə kirvənin damının üsdünə çıxmaz. (Kirvə kirvənin bacasına çıxmaz.) – “Kirvə
 kirvəyə xəyanət etməz” mənasında işlədilir.
 Kiş deyirsən getmir, hoş deyirsən dayanmır.
 Kişi ağzıbütöv olar.
 Kişi gətirər, arvad balaxəndəyə ötürər.
 Kişi saqqalı ələ verməz.
 Kişinin üzü dönüncə çarxı dönsün.
 Kor dildən, kar əldən zirəy olar.
 Kor quşun yemini Allah yuvasında yetirər.
 Köhnəni geymir, təzəyə dəymir.
 Kömürüm yanmır, dəmirim yanmır, nə vecimə. – Başqalarının problemlərinə biga-
 nə yanaşan adam haqqında işlədilir. Və yaxud həmin adamın dilindən “məne dəxli yox-
 dur”, “məne isti-soyuğu yoxdur” mənasında deyilir.
 Köpəyə ruzu gələndə yuxusu gələr.
 Köşdən qalan qurda yem olar.
 Köşəyini axtarırdı, dəvəsini də itirdi.
 Kötüy üsdündə çox çır-çırçı doğranıb.
 Kürəkən ya güləkən olar, ya küləkən.
 Kürəyi yerə gəlməz, biləyi ələ gəlməz.
 Qabağınnan qaşdıxca ayağını qəlbəyə qoyur.
 Qadın evin dirəyidi.
 Qadın öz evinin xanımı da olar, qulluxçusu da.
 Qalan işə qar yağar.
 Qanana bir kəlmə, qanmaza min də desən, bəs etməz.
 Qananın da quluyam, qanmıyanın da, dad yarımçığ əlinnən.
 Qandığı nədi ki, qandırdığı da nə ola!
 Qaraçuxan yatdı, sən də yat.
 Qara daş göyərər, paxıl göyerməz.
 Qaradan qaş olmaz, özgedən qardaş.
 Qarğa ilə dost olanın səsi küllühdən gələr.
 Qarımnan çıxdı qada, mən kimə gedim dada?
 Qazanı daşdı, çömçə tapılmadı.
 Qəndəhərdən qənd gətirmisən?
 Qılıxlı aş yeyər, qılıxsız daş.
 Qırxayağı elə gördüm, ilana sığındım.

Qırılan qoşunnandı.
 Qız anasına, oğul atasına çəkər.
 Qız kəsildi – onun payını kəsməy olmaz.
 Qız qalar – un çuvalına tay olar.
 Qız qapısı, şah qapısı – biri gələr, biri gedər.
 Qızı alanda işinə baxallar, atı alanda dişinə.
 Qızın gözü ata evində olar.
 Qahım ətini yesə də, sümüyü atmaz.
 Qonax evin bəzəyidi.
 Qonax gələr quş kimi, oturmaz bəyquş kimi.
 Qonax-qaralı ev toy-bayram olar.
 Qonşu payıyan qarın doymaz.
 Qonşu payı şirin olar.
 Qonşuluxdan qız aldım, // Başımı bəlaya saldım.
 Quduran quru yurdda qalar.
 Qudurmuş it yəəsini də dalar.
 Qurban olum o günə, yağını sala düyünə.
 Qurdalama, qurdu çıxar.
 Lax yumurtadan cücə çıxmaz.
 Loxma var dağ aşırar, loxma var boğaz yırtar.
 Malı mala qatmazdar!
 Meyvəli ağaca salba atallar.
 Meyvənin kalı dəyər, adamın kalı dəyməz.
 Məclisin başı, ayağı olmaz.
 Mən dingildəməhdən yüküm dingildiyir. – Üzləşdiyi müəyyən problemlərlə bağlı səbir və dözümlə davranan adamın problemin az aidiyyəti olanların narazılığına etirazını ifadə edir: *Mən dingildəməhdən yüküm dingildiyir. Yəni mən bu işə dözüürəm, amma mən-nən qırxdakı, yanındakı, oğlum, qızım dözmür.*
 Mərdiməzar başqalarına duzax qurar.
 Minnətnən yeyilən çörəh boğazda qalar.
 Mis ki gəldi bazardan, saxsı çıxdı qapıdan.
 Naşükürün irizği artmaz.
 Nə barım var, nə barxanam.
 Nə bərkdə əli var, nə boşda.
 Nə dəvə görmüşəm, nə də qığını.
 Nə gördüm, nə götürəm?
 Nə hət qanır, nə hüt.
 Nə üsdə aşdı, nə altda qazmax.
 Nənən ölsün, Aysaba, yeməmişən qəysava?
 Nisyə götürən iki dəfə ağlar – bir alanda, bir verəndə.
 Nökər nədi, bekar nədi, //Aç qapını, ört qapını.
 O qədər ölmədi, gordan harayçı gəldi.
 Ocağın tüsdüsü közünə görə olar.
 Ocax söndürənin ocağı sönər.
 Ocaq sönər, külü bəllənər.
 Oda getdin od kimi, suya getdin su kimi.
 Oduğunun ipi çiyində, dəhrəsi belində gərək.
 Oğlan evində heç nə yox, qız evində zıppazıp.
 Olub keçəni üzə vurmazdar.
 On barmağında on mərifəti var.

Otursan yolunna qalarsan, yatdın işinnən.
 Ovu bərəsində, sözü vədəsində.
 Öküzün yekəsi pəyədəymiş ki.
 Öldü, dərđini özüynən gora apardı.
 Ölənnən ölməy olmaz!
 Ölmüşdü Xankişi.
 Ölüm haqdı, biz nahaq.
 Ölüm xəbəri yüyrey olar.
 Ömrə etibar yoxdu.
 Öymə özü, döyərsən dizin. (Öymə özü, tökəllər gözü.)
 Öz bildiyin dədəsinə də verməz.
 Öz əlimdi, öz başım, qazanda qaynar aşım.
 Özü gedirdi yolunan, əcəli gəldi kolunan.
 Özünü evə buraxmıllar, çuxasını asmağa yer axtarır.
 Paxılın qarnının altını fələy də bilməz.
 Pasdı dəmirdən dəhrə çıxmaz.
 Pay yemə, dilinə pay çıxar.
 Pişapıç Nikalayı taxdan saldı.
 Pişih deyər: yəəmin yeddi kor qızı olsun, hərəsinin əlinnən bir tikə qapım. İt deyər:
 yəəmin yeddi oğlu olsun, hərəsi mənə bir tikə atsın.
 Pul adamı ağladar da, oynadar da.
 Pul məndə (onda; səndə), bir də ingilisdə.
 Pulluya qızıl başmaq, pulsuza cırıx çarix?
 Pulsuzduğun üzü qara olsun.
 Pulun çoxdu? Ver qatığa, yax başaa.
 Ruzu paylananda, görəsən, biz harda küllənirdih?
 Ruzunu verən də Allahdı, alan da.
 Satdığımız satılmaz, aldıığımız tapılmaz.
 Sel həmişə kötüh gətirməz.
 Səllimi böyüyən uşağ, elə səllimi olar.
 Sığə yerə enənnən hax göyə çıxdı.
 Sınmadısa, daş gətirim.
 Sıpa anasınna qabaxda gedər.
 Sıpa da böyüyüb eşşəy olacax da.
 Soyulan soğandı, aşpazın gözü yaşarır.
 Söhbət qoyunu qurda verər.
 Söz var ki, şirin şəkərdi, //Söz var ki, acı zəhərdi.
 Sözü açır, sora da dalınna qaçır.
 Sözü isdi-isdi deyəllər.
 Sözü qanana deyəllər.
 Sözün də pərsəngi olar.
 Sözün var üzümə de, dalda it də çox hürər.
 Suyumsuz adamın işi də suyumsuz olar.
 Sürünü tərət, axsağınna yapış.
 Sütsüz inəh mələyən olar.
 Şahin başa, quzğun leşə.
 Şahlıx quşu hər adamın başına qommaz.
 Şər demə, şərə düşərsən. (Şər deyənə şərə düşər.)
 Şər şeytannan, xeyir Allahdan.
 Şər yandıranı heç nə yandıra bilməz.

Şər-şəbətə – adamı salar dərdə.
 Şükürsüz evdə bin-bərəkət olmaz.
 Taxdadan maşa olmaz, gədədən paşa.
 Talehi kür bəndənin salamı da savaşdı.
 Tanrı qoruyan igid basılmaz.
 Təki sən güllə at, mən barıtını verərəm.
 Təklənən öküzü qurd basar.
 Təzə bardağın suyu sərin olar.
 Təzə süpürgə yaxşı süpürər.
 Tora həmişə qızıl balıx düşməz.
 Toş deyirsən getmir, toqquş deyirsən dayanmır.
 Toynan vay əkiz qardaşdı.
 Toyuğ anasınnan süd əmib ki, balalarına da verə?
 Toyuğa dedilər: Çilədanın doludu, niyə eşələnirsən? Dedi: Tökülmüşdərim öyrəşib.
 Toyuğa dedilər: yumurtdamadın, yumurtdamadın, bəs falına nə gəldi?
 Tutduğun işi asda gör, amma usda gör.
 Tutursan durmur, buraxırsan vurmur.
 Ulağı noxdasınnan, insanı dilinnən.
 Umu-küstüsüz aylə olmaz.
 Uşağ aylənin diri-dirriyidi.
 Uşağ evin çırağıdı.
 Uşağ üz görən yerə gedər.
 Uşax bir yerə, gəlin min yerə.
 Uşaxlı ev bazardı, uşaxsız ev məzardı.
 Uşaxlı ev – gülüstan, // Uşaxsız ev – zimistan.
 Uşaxsız ev, suyu savılmış dəyirman kimidi.
 Uşaxsız qadın – meyvəsiz ağac.
 Uzun sözün qısa, uzun yolun kəsəsi.
 Uzundraz, binamaz – xeyrə-şərə yaramaz.
 Üşdü alanı yoxdu, özünü beşdi satır. – *Yəni özü heylə sən deyən bir şey dəyil, amma özünü yekə tutur. Bunu heç sayan yoxdu, qiymətsiz adamdı, amma özünü qiymətli adam hesab edir.*
 Üzə gülür, arxada peyin vurur.
 Üzünü gösdər, üzgörücəyini verim.
 Vaxtında görülən iş tapılmış kimidi.
 Varın azdığı eyib dəyil, aqlın azdığı eyibdi.
 Ver gülüm, al gülüm.
 Versən doyunca, // Vursan öluncə!
 Vədəsiz bannıyan xoruzun başını kəsəllər.
 Vədəsiz yarpax yerə düşməz.
 Vələ iki öküz qoşmazdar.
 Vəsyətin düşər-düşməzi olar.
 Vur ölüm, qanımanın bahasını ver!
 Vuran oğul atasına gənəşməz.
 Ya ağa ölər, ya ağacan.
 Ya ev tikmişən, ya toy eləmişən. – *Biri gedir yolunan. Görür ki, bir kişi yorulub oturub qapının ağzında. Bu da bir az aqıl adam olub da. Deyir ki, sən ya ev tikmişən, ya toy eləmişən. Yəni yorulmuşan, oturmusan burda. Bu ona işarədi ki, toy da eliyən yorulur, ev də tikən yorulur.*
 Ya xan ölər, ya da eşşəh.

Ya üz, ya düz.
Yadı yağı doğrasın, qanı yerə dammasın.
Yağ yanmasa iyi çıxmaz.
Yaxşı arvad ərini vəzir edər, yaman arvad rəzil.
Yaxşı malı ucuz satmazdar.
Yalançının dilini kəsəllər, oğruçunun əlini.
Yaman yırtığım görümməydənsə, yaman yamağım görünsə yaxşıdı.
Yanığa yanmazdar.
Yaralı ilan qayıdıb bir də gələr.
Yaran harda, canın orda.
Yarı olmaxnan deyil, yarımoxnandı.
Yaş iş tutanın yaxası əldə qalar.
Yazıya pözu yoxdu.
Yeddi biyana yad pis qohumdan yaxşıdı.
Yediyi nədi ki, dəyirdiyi də nə ola.
Yeməyə də köməy, işdəməyə də!
Yerində deyilməyən söz – vurur tökər göz.
Yeriyənə yol verməz, oturana yer.
Yetimə can-can deyən çox olar, çörəh verən az olar.
Yetimin haqqın yeməzdər.
Yıxılanın üstünə əli baltalı da gələr, baltasız da.
Yəəsiz eşşəyi qurt yeyər.
Yoğun nazilincən, naziyin canı çıxar.
Yuxu ki var, ölüm kimidi.
Yuxunu görənnən dəyil, yozannan soruş.
Yuva dağıdanın yuvası dağılar.
Yükü kim daşıyacaq? – Hambal Dadaş?
Yüz hadıxçı olsa da, güc doğanda olar.

Söyləyici: Nailə İmanlı

